

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בנים / בנות
כיתות ד-ו
פרשת פקודי
יום א

פרשת פקודי

(כא) אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר
בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן:

רש"י פרשת פקודי

(כא) אלה פקודי - בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן, לכסף ולזהב ולנחשת, ונמנו כל כליו
לכל עבודתו:

המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל:

משכן העדת - עדות לישראל שויתר להם הקדוש ברוך הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו
ביניהם:

עבדת הלויים - פקודי המשכן וכליו היא עבודה המסורה ללויים במדבר, לשאת ולהוריד להקים
איש איש למשאו המופקד עליו, כמו שאמרו בפרשת נשא (במדבר ד):

ביד איתמר - הוא היה פקיד עליהם למסור לכל בית אב עבודה שעליו:

שאלות

- מה עיקרה של פרשת פקודי?
- מה למד רש"י מהמילה משכן שכתובה פעמיים זה אחר זה?
- משכן העדות, על מה מעיד המשכן?
- מה היה תפקידו של איתמר?
- מה היה תפקידם של הלויים?

פרשת פקודי

(כב) וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה : (כג)
וְאֵתוֹ אֶהְלִיאֵב בֶּן אַחִיסָמֶד לְמִטָּה דָן חָרָשׁ וְחֹשֶׁב וְרָקִים בְּתִכְלֵת וּבְאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת
הַשָּׁנִי וּבַיָּשָׁשׁ : ס (כד) כָּל הַזֶּהָב הָעֲשׂוּי לְמִלְאכָה בְּכֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זֶה־בַּתְּנוּפָה
תִּשְׁעַ וְעֶשְׂרִים כֶּכֶר וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ : (כה) וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה
מֵאוֹת כֶּכֶר וְאַלְף וּשְׁבַע מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וּשְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ : (כו) בְּקַע לְגִלְגָּלֶת
מַחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הַעֹלֵב עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה לְשֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלְף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים :

רש"י פרשת פקודי

(כב) ובצלאל בן אורי וגוי עשה את כל אשר צוה ה' את משה - אשר צוה משה אין כתיב כאן, אלא
כל אשר צוה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה
בסיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואחר כך משכן, אמר לו בצלאל מנהג עולם
לעשות תחלה בית ואחר כך משים כלים בתוכו. אמר לו כך שמעתי מפי הקדוש ברוך הוא. אמר לו
משה בצל אל היית, כי בוודאי כך צוה לי הקדוש ברוך הוא, וכן עשה המשכן תחלה ואחר כך עשה
הכלים :

(כד) ככר - ששים מנה, ומנה של קדש כפול היה, הרי הככר מאה ועשרים מנה, והמנה עשרים
וחמשה סלעים, הרי ככר של קדש שלושת אלפים שקלים, לפיכך מנה בפרוטרוט כל השקלים
שפחותין במנינם משלושת אלפים שאין מגיעין לככר :

(כו) בקע - הוא שם משקל של מחצית השקל :

לשש מאות אלף וגוי - כך היו ישראל, וכך עלה מניינם אחר שהוקם המשכן בספר במדבר. ואף
עתה בנדבת המשכן כך היו. ומנין חצאי השקלים של שש מאות אלף עולה מאת ככר, כל אחד של
שלושת אלפים שקלים, כיצד, שש מאות אלף חצאין הרי הן שלש מאות אלף שלמים, הרי מאת
ככר, והשלושת אלפים וחמש מאות וחמשים חצאין עולין אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים
שקלים :

שאלות

- מה ציוה משה לבצלאל ביחס לסדר של בניית המשכן?
- מה עשה בצלאל ?
- מדוע עשה כך?
- מה משמעות השם "בצלאל"?
- כמה מנים יש בכיכר? כמה סלעים יש במנה? כמה סלעים יש בכיכר?

(א) ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקדש ויעשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר צוה ה' את משה: פ (ב) ויעש את האפדן ואת תכלת הארגמן ותולעת שני ושש משזר: (ג) וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים לעשות בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך תולעת השני ובתוך השש מעשה חשב:

רש"י פרשת פקודי

(א) ומן התכלת והארגמן וגו' - שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר, שאין בגדי שרד הללו בגדי כהונה, שבבגדי כהונה היה שש, אלא הם בגדים שמכסים בהם כלי הקדש בשעת סלוק מסעות, שלא היה בהם שש:

(ג) וירקעו - כמו (תהלים קלו ו) לרוקע הארץ, כתרגומו ורדידו טסין היו מרדדין מן הזהב, אישטינדר"א בלעז [למתוח] טסין דקין. כאן הוא מלמד, היאך היו טווין את הזהב עם החוטין מרדדין הטסין דקין וקוצצין מהן פתילים לאורך הטס, לעשות אותן פתילים מעורבין עם כל מין ומין בחשן ואפוד שנאמר בהן זהב, חוט אחד של זהב עם ששה חוטין של תכלת, וכן עם כל מין ומין שכל המינים חוטין כפול ששה, והזהב חוט שביעי עם כל אחד ואחד:

שאלות

- מה חסר ברשימה בפסוק א?
- לאיזה מסקנה הגיע רש"י לאור החסרון הזה?.
- מה פירוש המילה "וירקעו"?
- איך עשו פתילי זהב?
- כמה חוטנים היו בכל פתילים מן הפתילים?

(כח) וְאֵת הַמְצַנֶּפֶת שֵׁשׁ וְאֵת פְּאָרֵי הַמְגִבֵּעַת שֵׁשׁ וְאֵת מְכַנְסֵי הַבַּד שֵׁשׁ מְשֻׁזָּר : (כט) וְאֵת
הָאֲבָנֹת שֵׁשׁ מְשֻׁזָּר וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלְעַת שְׁנֵי מַעֲשֵׂה רֶקֶם כְּאֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה : ס
(ל) וַיַּעֲשׂוּ אֶת צִיץ נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ זָהָב טָהוֹר וַיִּכְתְּבוּ עָלָיו מִכְתָּב פְּתוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ לַה':
(לא) וַיִּתְּנוּ עָלָיו פְּתִיל תְּכֵלֶת לְתֵת עַל הַמְצַנֶּפֶת מְלֻמְעָלָה כְּאֲשֶׁר צָוָה ה' אֶת מֹשֶׁה : ס

רש"י פרשת פקודי

(כח) ואת פארי המגבעות - תפארתי המגבעות, המגבעות המפוארות :

(לא) לתת על המצנפת מלמעלה - ועל ידי הפתילים היה מושיבו על המצנפת כמין כתר, ואי אפשר
לומר הציץ על מצנפת שהרי בשחיטת קדשים שנינו (זבחים יט א) שערו היה נראה בין ציץ
למצנפת, ששם מניח תפילין, והציץ היה נתון על המצח, הרי המצנפת למעלה והציץ למטה, ומהו
על המצנפת מלמעלה, ועוד הקשיתי בה כאן הוא אומר ויתנו עליו פתיל תכלת, ובענין הצוואה הוא
אומר (שמות כח לו) ושמת אותו על פתיל תכלת. ואומר אני פתיל תכלת זה חוטין הן לקשרו בהן
במצנפת, לפי שהציץ אינו אלא מאוזן לאוזן, ובמה יקשרנו במצחו, והיו קבועין בו חוטי תכלת
לשני ראשיו ובאמצעיתו, שבהן קושרו ותולהו במצנפת כשהוא בראשו, ושני חוטין היו בכל קצה
וקצה אחד ממעל ואחד מתחת לצד מצחו, וכן באמצעו, שכך הוא נוח לקשור, ואין דרך קשירה
בפחות משני חוטין, לכך נאמר (שמות כח לו) על פתיל תכלת, ועליו פתיל תכלת, וקשר ראשיהם
השנים כלם יחד מאחוריו למול ערפו, ומושיבו על המצנפת. ואל תתמה שלא נאמר פתילי תכלת,
הואיל ומרובין הן, שהרי מצינו בחשן ואפוד וירכסו את החושן וגו' בפתיל תכלת. ועל כרחך פחות
משנים לא היו, שהרי בשתי קצות החשן היו שתי טבעות החשן, ובשתי כתפות האפוד היו שתי
טבעות האפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירה ארבע חוטין היו, ומכל מקום פחות משנים אי אפשר :

שאלות

- מה הם פארי המגבעות?
- ממה היה עשוי הציץ?
- מה היה כתוב על הציץ?
- איפה היה הציץ מונח
- באזור הציץ היו שלשה "מלבושים" מה הם?

(לג) וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל כְּלֵי כְּרֹסָיו קְרָשָׁיו בְּרִיחוֹ בְּרִיחוֹ וְעַמֻּדָיו וְאֲדָנָיו: (לד) וְאֶת מַכְסֵה עוֹרֹת הָאֵילָם הַמְאֻדָּמִים וְאֶת מַכְסֵה עֹרֹת הַתְּחָשִׁים וְאֶת פְּרֹכֶת הַמָּסָךְ: (לה) אֶת אֲרוֹן הָעֵדֻת וְאֶת בְּדִיו וְאֶת הַכַּפֹּרֶת: (לו) אֶת הַשֻּׁלְחָן אֶת כָּל כְּלֵי וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים: (לז) אֶת הַמְּנֹרָה הַטְּהֻרָה אֶת נִרְתִּיהָ גֵרֵת הַמַּעֲרָכָה וְאֶת כָּל כְּלֵיהָ וְאֶת שִׁמּוֹן הַמָּאוֹר: (לח) וְאֶת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת שִׁמּוֹן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קִטְרֹת הַסַּמִּים וְאֶת מִסְךְ פֶּתַח הָאֹהֶל: (לט) אֶת מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת מַכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לוֹ אֶת בְּדִיו וְאֶת כָּל כְּלֵי אֶת הַכִּיֹּר וְאֶת כְּנֹ: (מ) אֶת קַלְעֵי הַחֹצֵר אֶת עַמֻּדֶיהָ וְאֶת אֲדָנֶיהָ וְאֶת הַמָּסָךְ לְשַׁעַר הַחֹצֵר אֶת מִיתָרָיו וְיִתְדֹתֶיהָ וְאֶת כָּל כְּלֵי עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן לְאֹהֶל מוֹעֵד: (מא) אֶת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד לְשָׂרֵת בְּקֹדֶשׁ אֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאֹהֶרֶן הַכֹּהֵן וְאֶת בְּגָדֵי בָנָיו לְכַהֵן: (מב) כָּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה כֹּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֲבֹדָה: (מג) וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וַהֲנִיחָה עָשׂוּ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' כֹּן עָשׂוּ וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה:

רש"י פרשת פקודי

(לב) ויעשו בני ישראל - את המלאכה ככל אשר צוה ה' וגו':

(לג) וביאו את המשכן וגו' - שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקוף, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (שמות מ יז) הוקם המשכן, הוקם מאליו. מדרש רבי תנחומא:

(מג) ויברך אותם משה - אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, (תהלים צ יז) ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו וגו', והוא אחד מאחד עשר מזמורים שבתפלה למשה:

שאלות

- מדוע היה קשה להקים את המשכן?
- מי הקים את המשכן ב"כאילו"?
- מדוע נאמר "הוקם המשכן"?
- מה הברכה שמושה בירך את העם.
- מה הברכה המצוטטת מספר תהילים?

בית ספר אהרן הרא"ה
לימוד אבות / אימהות בנים / בנות
כיתות ד-ו